

➤ Výsledky dotazníkového šetření v sociálních podnicích v České republice

Zpracovala P3 – People, Planet, Profit o.p.s. ve spolupráci s Nadací ProVida
v únoru 2013.

Vyhodnocení dotazníkového šetření

P3 – People, Planet, Profit o.p.s. ve spolupráci s Nadací ProVida uskutečnila anketu za účelem ověření dat a získání informací o situaci sociálních podniků v ČR.

Pro dotazníkové šetření jsme sebrali celkem 143 kontaktů. Z toho se podařilo dovolat a dotazník vyplnit se 100 sociálními podniky. Z nevyužitých kontaktů se 9 subjektů nepodařilo zastihnout, 3 odmítly dotazník vyplnit, 10 přerušilo činnost v sociálním podnikání a zbylých 21 souhlasilo s vyplněním, ale do ukončení šetření se nepodařilo s nimi dotazník vyplnit.

Telefonická část šetření byla realizována mezi říjnem 2012 a lednem 2013. Vyhodnocování získaných dat poté probíhalo v lednu a únoru 2013.

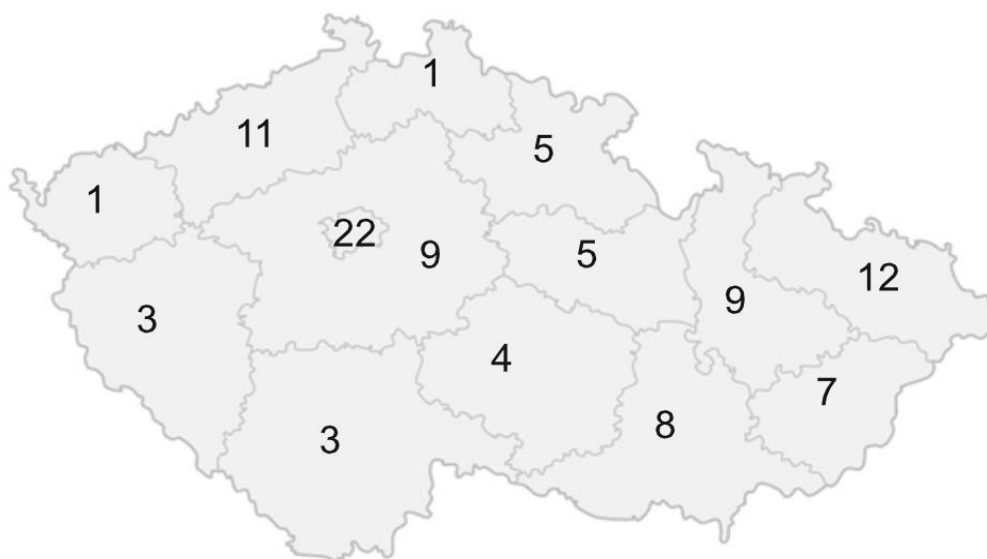
Pro získání kontaktů jsme využili vlastní databázi, data z předchozích šetření, web MPSV (www.mpsv.cz) se seznamem podpořených projektů financovaných z evropských strukturálních fondů, konkrétně z výzvy č. 30 OP LZZ (Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost) a z výzev č. 1 a 8 IOP (Integrovaný operační program, monitoringem českých médií a také ústním dotazováním).

Provedeno bylo 100 rozhovorů s vedoucími sociálních podniků pracujících na území ČR. Ne všichni však odpověděli na každou otázku. Pokud byl počet odpovědí nižší než zmíněných 100, je to ve vyhodnocení zmíněno.

Data, která byla při dotazníku získána a nejsou uvedena v tomto vyhodnocení (např. kontakty), naleznete v Adresáři sociálních podniků (dále jen SP) na webu www.ceske-socialni-podnikani.cz. Ten vznikl současně s prováděním tohoto šetření a je tedy jeho nedílnou součástí. Podniky je možné třídit podle čtyř filtrů, kterými jsou obor činnosti, místo podnikání, společenská prospěšnost a cílová skupina, která je v podniku zaměstnána.

Na následujících stránkách vám nabízíme výsledky dotazníkového šetření včetně komentářů, grafů a statistik.

Počty SP v jednotlivých krajích podle výsledků průzkumu

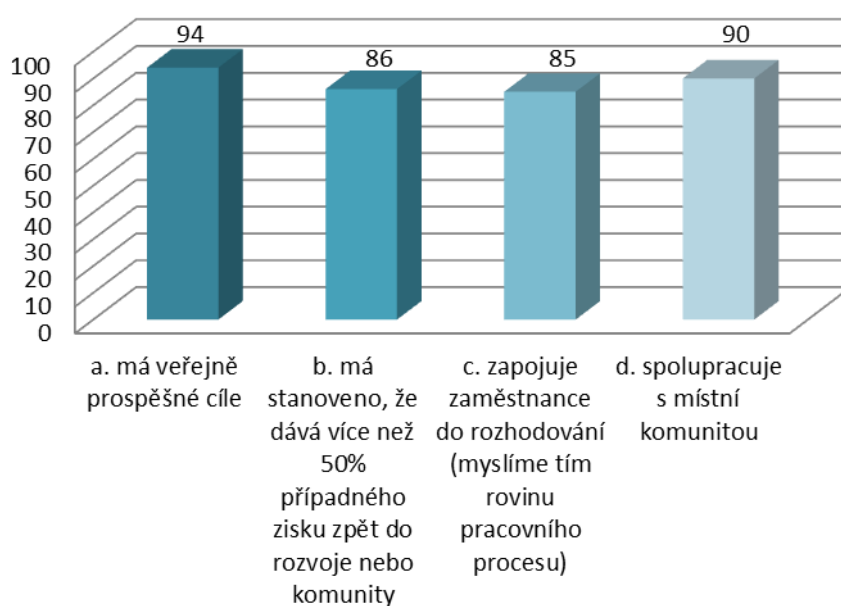
Nejvíce sociálních podniků je v Praze (22), na druhém místě se umístil Moravskoslezský kraj s 12 SP, třetím v pořadí pak byl Ústecký kraj s 11 SP.

1. Zajímalo by nás, zda váš podnik naplňuje principy sociálního podnikání

V této otázce byly podniky dotazovány na to, zda se hlásí k jednotlivým principům sociálního podnikání. Z výsledků je vidět, že výrazná většina sociálních podniků je přesvědčena, že všechny tyto principy splňuje. Pozitivním zjištěním je, že i nejméně využívanou položku, tedy zapojování zaměstnanců do rozhodování, stejně využívá 85,0% podniků. 86,0% dotázaných dává více než 50% případných zisků zpět do podniku či komunity. S místní komunitou spolupracuje 90,0% dotazovaných a 94,0% má veřejně prospěšné cíle.

Jednotlivé podniky mohly vybrat všechny možnosti.

Odpověď	Počet
a. má veřejně prospěšné cíle	94
b. má stanoveno, že dává více než 50% případného zisku zpět do rozvoje nebo komunity	86
c. zapojuje zaměstnance do rozhodování (myslíme tím rovinu pracovního procesu)	85
d. spolupracuje s místní komunitou	90

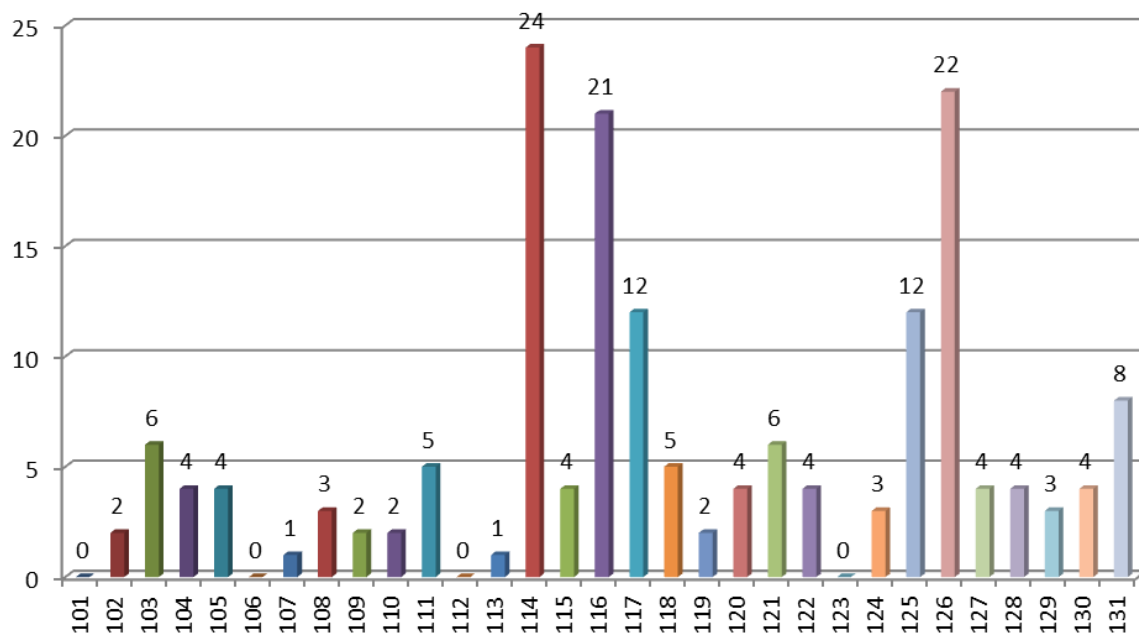
2. V jakých oblastech leží hlavní podnikatelské aktivity vaší organizace?

Nejvíce dotazovaných, tedy 24, podniká v oblasti pohostinství a ubytování. V těsném závěsu se s 22 odpověďmi nachází zahradnické služby, úprava zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce. Posledním položkou z dominantní trojice kategorií je potravinářská výroba a prodej s 21 záznamy.

Další kategorie jsou až na 12 bodech, a to vzdělávání, rekvalifikace a obecný prodej. Zbytek se nachází na 8 a méně odpovědích. Podrobnosti naleznete v tabulce.

Kategorie	Počet
101 Audiovize - technika a služby	0
102 Bezpečnost, ochrana osob a majetku	2
103 Dekorativní výroba, sklo a keramika	6
104 Digitalizace, kopírování, kancelářské práce a výrobky	4
105 Doprava, dopravní prostředky a náhradní díly	4
106 Dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví	0
107 Elektronika - výroba a prodej	1
108 Elektřina, voda, teplo, plyn, odpady	3
109 Finanční služby	2
110 Chemická výroba, plasty, pryže	2
111 Informační technologie a služby	5
112 Kovy a kovové výrobky	0
113 Kulturní management a služby	1
114 Pohostinství a ubytování	24
115 Poradenství a podpora podnikání	4
116 Potravinářská výroba a prodej	21
117 Prodej (obecně)	12
118 Stavebnictví a řemesla	5
119 Telekomunikace a telemarketing	2
120 Terénní práce, sociální integrace a služby	4
121 Textilní služby - čištění, žehlení...	6
122 Textilní výroba, oděvní výroba, obuv	4
123 Vydavatelství, nakladatelství	0
124 Výroba obalů, balící činnost	3
125 Vzdělávání, rekvalifikace	12
126 Zahradnické služby, úprava zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce	22
127 Zábava a volný čas, turistický ruch	4
128 Zdravotnická výroba a služby	4
129 Zprostředkovatelské služby	3
130 Drobná průmyslová výroba	4
131 Ostatní	8

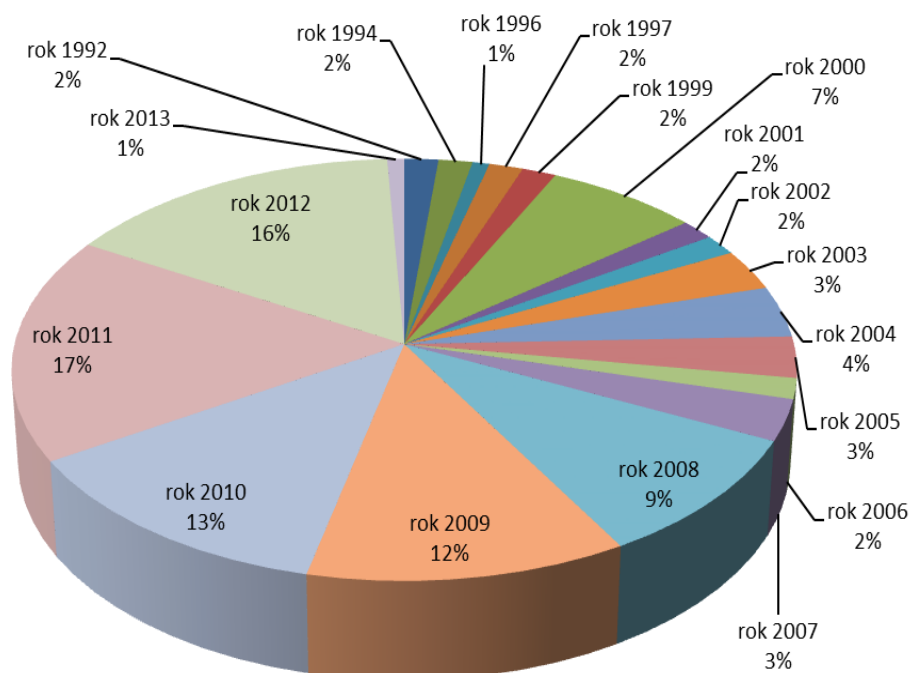
Podniky mohou podnikat ve více oblastech najednou.

3. Jak dlouho již vykonáváte své podnikatelské aktivity?

Na tuto otázku bylo odpovídáno rokem založení podniku, aby se ve výsledcích dalo lépe vyznat i v letech budoucích. Z těchto dat lze identifikovat, že po zavedení výzvy č. 30 Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a výzvy č. 1 Integrovaného operačního programu ministerstvem práce v roce 2007 se začal počet sociálních podniků značně zvyšovat. Růst počtu podniků se projevil s ročním zpožděním po zahájení dotací, protože schvalování a přidělování dotací je administrativně náročný proces a zabírá tím pádem mnoho času.

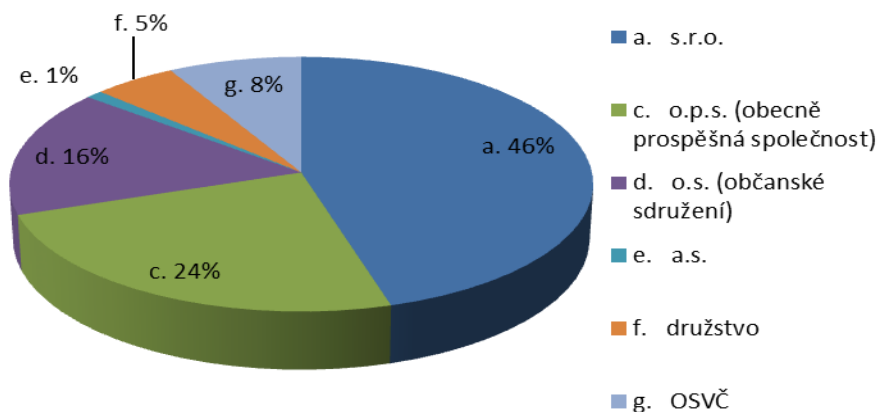
rok 1992	2
rok 1993	0
rok 1994	2
rok 1995	0
rok 1996	1
rok 1997	2
rok 1998	0
rok 1999	2
rok 2000	9
rok 2001	2
rok 2002	2
rok 2003	4
rok 2004	5
rok 2005	4
rok 2006	2
rok 2007	4
rok 2008	12
rok 2009	15
rok 2010	16
rok 2011	22
rok 2012	20
rok 2013	1

4. Jakou právní formu má váš sociální podnik?

Dominantní právní formou je společnost s ručením omezeným (s.r.o.), kterou má 45 podniků. Na druhém místě s 24 hlasy se nachází obecně prospěšná společnost (o.p.s.). Následuje občanské sdružení (o.s.) s 16 odpověďmi, osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) s 8, družstvo s 5 a akciová společnost (a.s.) s jedním hlasem. Ve výsledku vidíme, že nezisková forma (o.p.s. a o.s.) se vyskytuje o něco méně často než obchodní společnosti typu s.r.o.

s.r.o.	45
v.o.s. (veřejná obchodní společnost)	0
o.p.s. (obecně prospěšná společnost)	24
o.s. (občanské sdružení)	16
a.s.	1
Družstvo	5
OSVČ	8
církevní právnická organizace	0

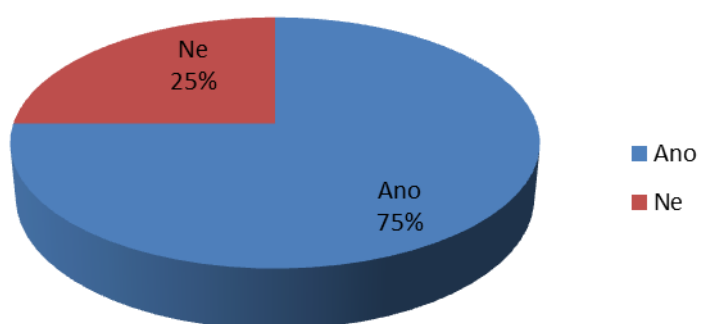

5. Spolupracujete s jinými, domácími či zahraničními sociálními podniky nebo komerčními firmami?

Tři čtvrtiny dotazovaných podniků aktivně spolupracují s jinými sociálními nebo komerčními firmami. Z toho můžeme usoudit, že sociální podniky se snaží navazovat užší kontakty ve svém oboru, aby mohly poskytovat kvalitnější služby.

Ano	75
Ne	25

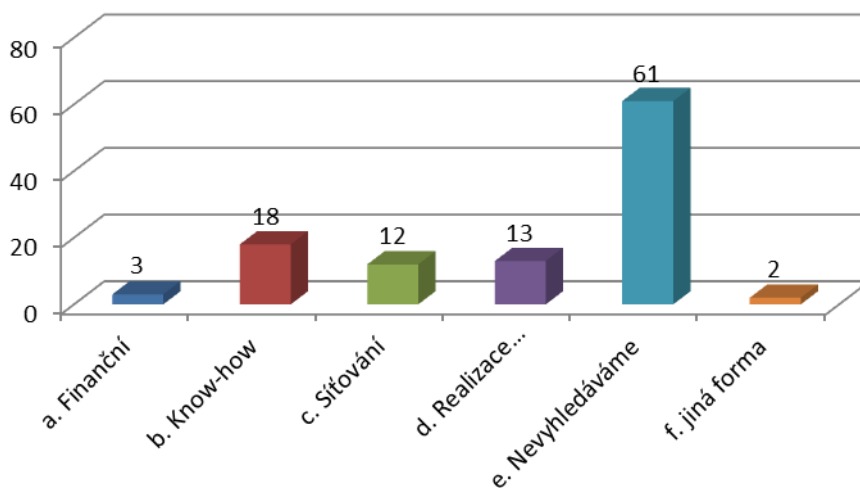
6. Vyhledáváte mezinárodní spolupráci v následujících oblastech?

Většina, tedy 61,0% všech dotázaných, mezinárodní spolupráci nevyhledává. Nejméně pětina podniků si se zahraničními partnery vyměňuje know-how, 13,0% pak spolupracuje na realizaci mezinárodních projektů a podílí se i na síťování. Finanční spolupráci vyhledávají jen 3,0% podniků a jiné formy spolupráce zahájilo 2,0% podniků.

Z těchto dat můžeme usoudit, že 2/5 podniků se inspiruje pro zlepšení kvality služeb a výrobků v zahraničí, a to především v západní Evropě, kde je sociální podnikání zpravidla na vyšší úrovni. Kolem 10 % podniků pak realizuje mezinárodní projekty a angažuje se v sítích s podniky z jiných zemí.

a. Finanční	3
b. Know-how	18
c. Síťování	12
d. Realizace mezinárodních projektů	13
e. Nevyhledáváme	61
f. jiná forma	2

Podniky mohou vyhledávat více druhů spolupráce.

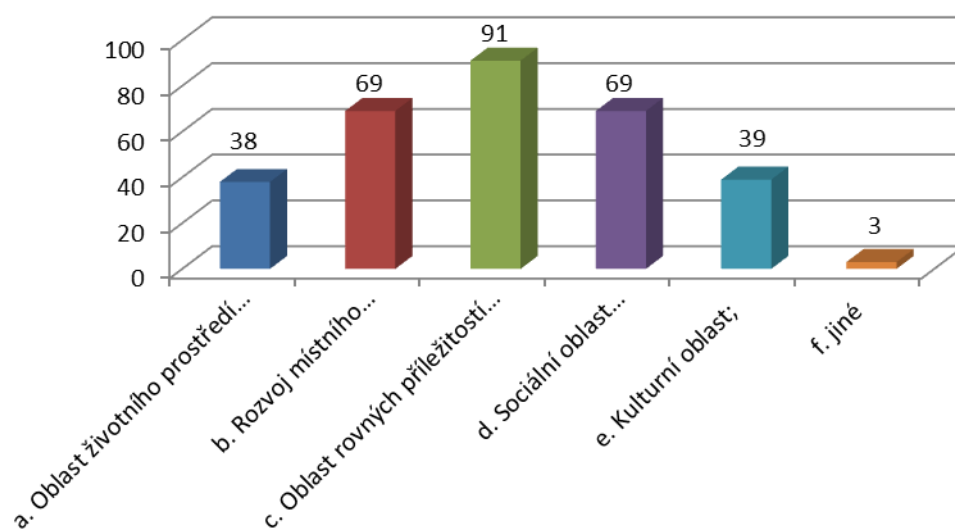
7. Jaké cíle sleduje váš podnik? Co děláte prospěšného pro společnost?

9 z 10 podniků se angažuje v oblasti rovných příležitostí. Znamená to především to, že zaměstnávají znevýhodněné osoby na trhu práce. V oblasti rozvoje místního společenství a v sociální oblasti působí 69,0% dotázaných. Téměř dvě pětiny podniků se zabývají životním prostředím a ekologií a stejný počet jich působí v kulturní oblasti.

Na těchto výsledcích se ukazuje, že nejčastějším impulzem ke vzniku sociálních podniků bývá motivace ze sociální oblasti. Kromě samotného poskytnutí zaměstnání se pak podniky stále snaží zlepšit kvalitu života svých cílových skupin i mimo pracovní prostory.

a. Oblast životního prostředí a ekologie	38
b. Rozvoj místního společenství	69
c. Oblast rovných příležitostí (zejména zaměstnávání znevýhodněných)	91
d. Sociální oblast (poskytování sociálního poradenství a sociální pomoci, např. znevýhodněným zaměstnancům)	69
e. Kulturní oblast	39
f. jiné	3
jiné - zdravý životní styl 1x, zlepšení kvality života cílové skupiny 1x	

Podniky si mohly zvolit všechny druhy prospěšnosti.

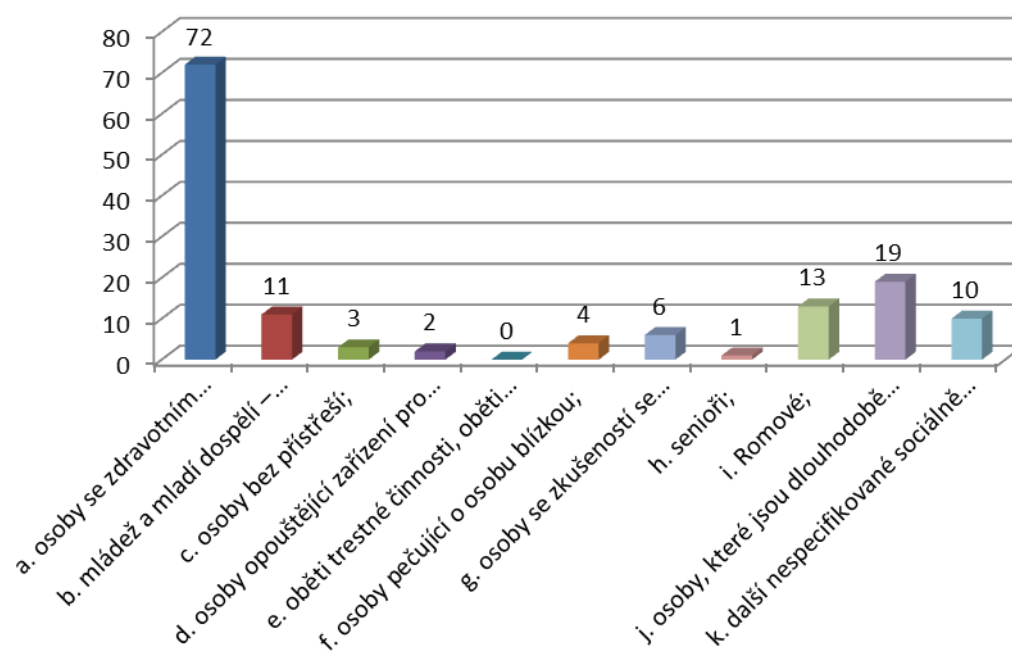
8. Zaměstnává váš sociální podnik některé z uvedených skupin osob?

Suverénně nejčastěji zaměstnávanou cílovou skupinou jsou osoby se zdravotním postižením. Děje se tak v 72,0% všech sociálních podniků. Druzí v pořadí jsou s 19,0% dlouhodobě nezaměstnaní. Kolem 10,0% se pak pohybuje mládež ohrožená sociálně patologickými jevy a etnické menšiny (zpravidla Romové). Údaje o zaměstnávání ostatních cílových skupin naleznete v následující tabulce.

Procenta zde jsou odvozena od počtu podniků věnujících se cílové skupině vzhledem k celkovému počtu dotazovaných podniků, tedy 100.

a. osoby se zdravotním postižením	72
b. mládež a mladí dospělí – mládež ohrožená sociálně patologickými jevy, mladí dospělí opouštějící ústavní zařízení, věková skupina 15-26 let	11
c. osoby bez přístřeší	3
d. osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody	2
e. oběti trestné činnosti, oběti domácího násilí, oběti obchodu s lidmi, osoby komerčně zneužívané	0
f. osoby pečující o osobu blízkou	4
g. osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách	6
h. senioři	1
i. Romové	13
j. osoby, které jsou dlouhodobě nezaměstnané	19
k. další nespecifikované sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené osoby	10

Počet podniků, které zaměstnávají jednotlivé skupiny osob. Jeden podnik může zaměstnávat i více skupin.

9. Jaký byl průměrný počet zaměstnanců vašeho sociálního podniku v následujících kategoriích za období posledních 12 měsíců?

Sociální podniky zaměstnávají v průměru 14,7 zaměstnanců, z toho 10,3 znevýhodněných.

Co se týče výšky úvazků, tak sociální podniky mají nejvíce znevýhodněných zaměstnanců na částečné úvazky, a to průměrně 6,4 v jednom podniku. Plných úvazků osob z cílových skupin mají podniky průměrně 3,9.

Běžní neznevýhodnění zaměstnanci jsou u plných úvazků zastoupeni průměrným počtem 3,7 na podnik, u částečných pak jen 0,8.

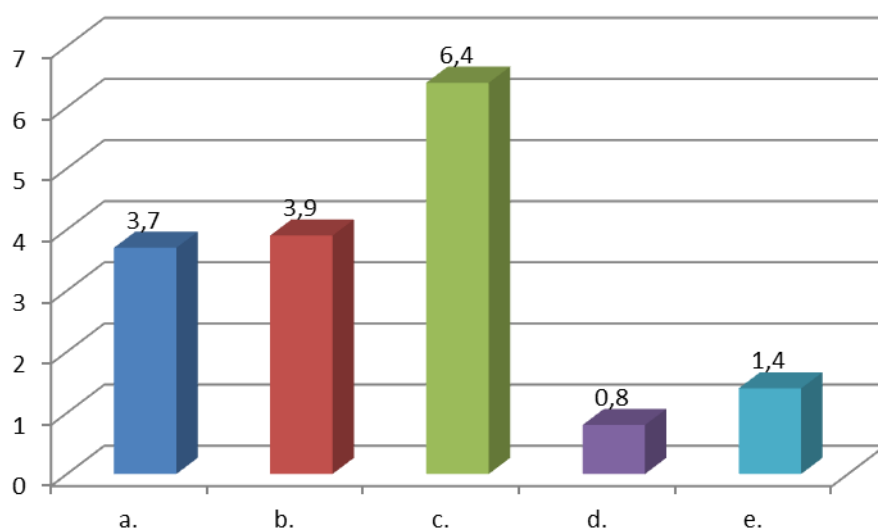
Z výše uvedených údajů je vidět, že zaměstnanci bez znevýhodnění většinou pracují na plný úvazek a zaměstnanci se znevýhodněním na částečný úvazek.

Z uvedených podniků jich 12 pracuje s dobrovolníky, tj. 12,9%. Ti tam průměrně odpracují 27 hodin týdně.

Největší podnik z dotazovaných dosáhl na 150 zaměstnanců, 3 podniky měly jen 1 zaměstnance.

Počet běžných zaměstnanců na plný úvazek:	3,7
Počet znevýhodněných zaměstnanců na plný úvazek:	3,9
Počet znevýhodněných zaměstnanců na částečný úvazek:	6,4
Počet běžných zaměstnanců na částečný úvazek:	0,8
Počet registrovaných dobrovolníků:	1,4

Vzorek 93 podniků.

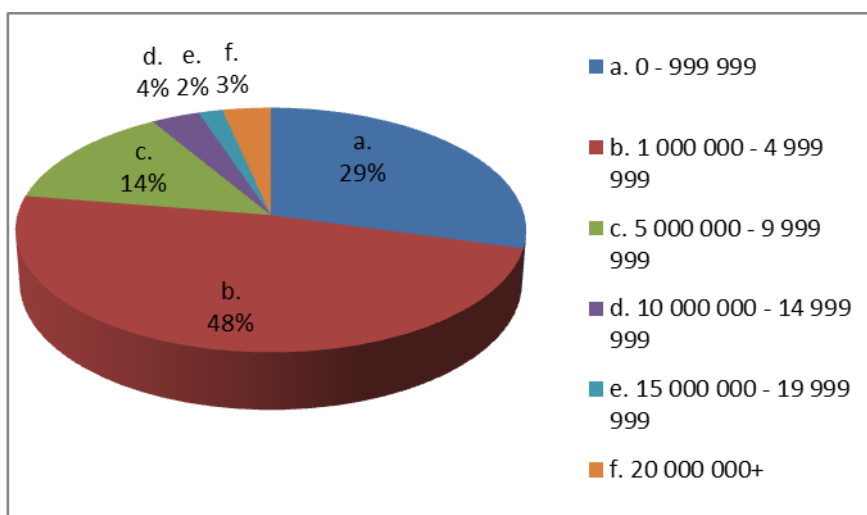

10. Jaký byl průměrný roční obrat vašeho sociálního podniku v posledních třech letech?

Průměrný roční obrat podniků v posledních 3 letech činil 3 605 930 Kč,- Data byla získána z 58 odpovědí.

Pokud porovnáme rozložení podniků podle výše obratu, vyjde nám, že nejvíce se jich nachází mezi 1 a 5 miliony korun, a to celých 48,3%. Druhou výraznou skupinou jsou podniky s obratem pod 1 milion korun. Tam se jich nachází 29,3%.

a. 0 - 999 999	17
b. 1 000 000 - 4 999 999	28
c. 5 000 000 - 9 999 999	8
d. 10 000 000 - 14 999 999	2
e. 15 000 000 - 19 999 999	1
f. 20 000 000+	2

Podnik s největším obratem dosáhl 22 000 000 Kč,-, nejmenší pak 100 000 Kč,-.

11. Vykázal váš sociální podnik v letech 2009, 2010 a 2011 zisk?

Potěšující zprávou určitě je, že největší část podniků je poslední 3 roky v zisku.

V roce 2009 mělo zisk 37,5% obvolaných fungujících podniků, vyrovnané hospodářství vedlo 35,4% a ztrátu vykázalo 27,1%.

V roce 2010 bylo v zisku 42,4% všech aktivních podniků, 27,1% mělo vyrovnané hospodaření a ztrátu mělo 30,5% dotazovaných.

V roce 2011 mělo zisk 39,5% respondentů, vyrovnané hospodaření mělo 35,5% a ztrátu vykázalo 25%.

Do vykazovaných zisků podniky započítávaly i dotace.

Absolutní počty

Sociální podnik měl	2009	2010	2011
Zisk	18	25	30
Ztrátu	17	16	27
vyrovnané hospodaření	13	18	19
Neexistoval	52	41	24
celkem	100	100	100

Počet SP hospodařících v daném roce	48	59	76
-------------------------------------	----	----	----

Procenta

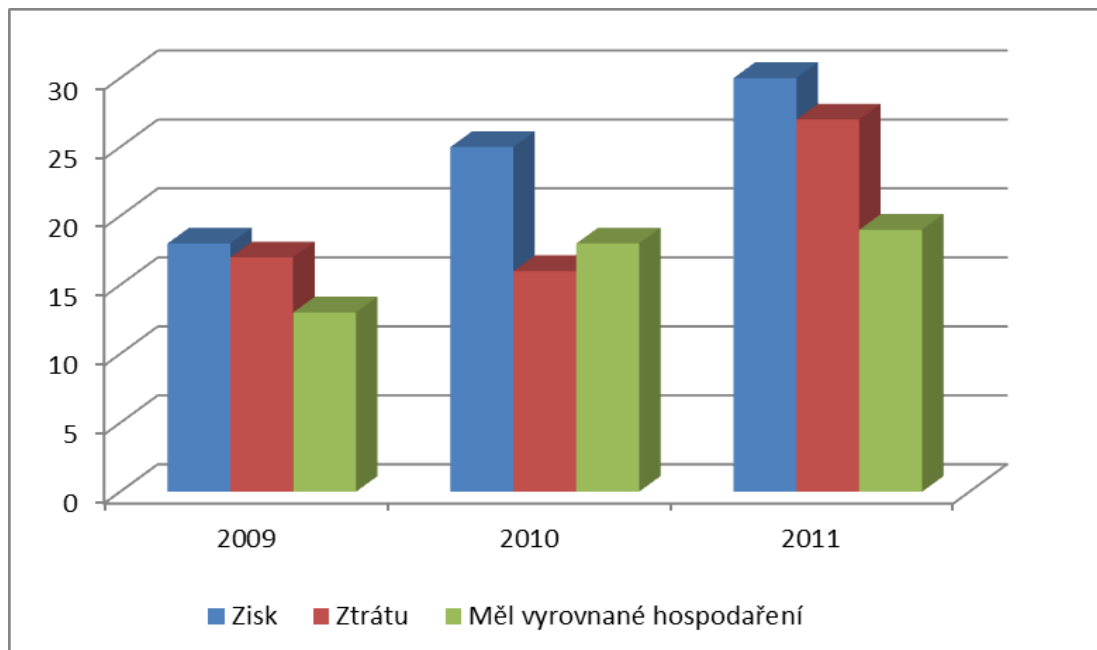
Sociální podnik měl	2009	2010	2011
Zisk	37,5%	42,4%	39,5%
Ztrátu	35,4%	27,1%	35,5%
Měl vyrovnané hospodaření	27,1%	30,5%	25,0%

celkem %	100%	100%	100%
----------	------	------	------

Počet SP hospodařících v daném roce	48	59	76
-------------------------------------	----	----	----

Do tabulky s procenty jsou zahrnuty pouze podniky existující v daném roce, aby nedocházelo ke zkreslení poměrů mezi podniky se ziskem, ztrátou či vyrovnaným hospodařením započtením neexistujících podniků.

Z tabulek a níže uvedeného grafu je vidět, že v letech 2009 až 2011 rostl počet podniků se ziskem, což je dáno tím, že docházelo k celkovému nárůstu počtu sociálních podniků. Relativní počty podniků v jednotlivých kategoriích se pohybovaly v letech 2009 a 2011 na podobné úrovni, v roce 2010 jich bylo o 7% méně ve ztrátě.

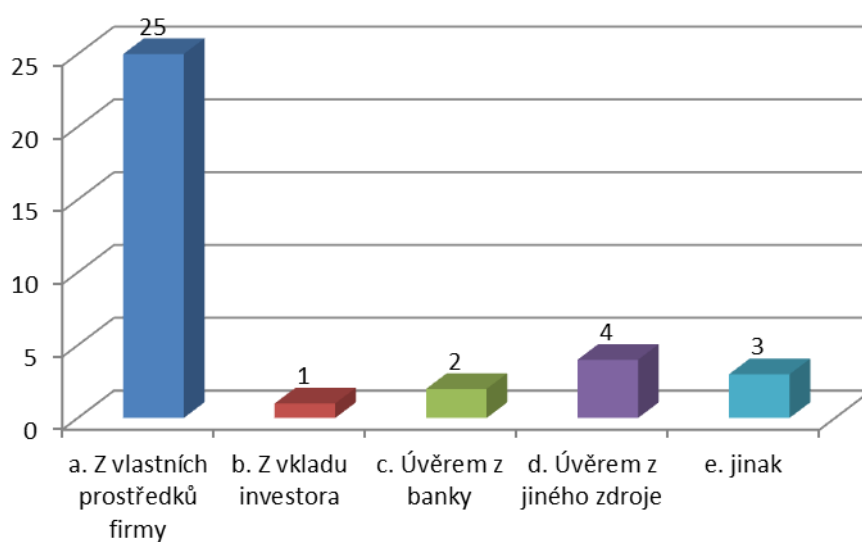

12. Pokud jste v kterémkoli z těchto let vykázali ztrátu, jak jste ji vykryli?

Pokud se sociální podniky dostanou do ztráty, v 71,4% případů ji vykryvají z vlastních prostředků firmy. Druhým rozšířenějším řešením je s 11,4% úvěr z jiného (tedy nebankovního) zdroje.

a. Z vlastních prostředků firmy	25	71,4%
b. Z vkladu investora	1	2,9%
c. Úvěrem z banky	2	5,7%
d. Úvěrem z jiného zdroje	4	11,4%
e. jinak	3	8,6%

Odpověď e. jinak v sobě zahrnuje dva dary a jednu dočasnou ztrátu způsobenou zpožděnou dotací.

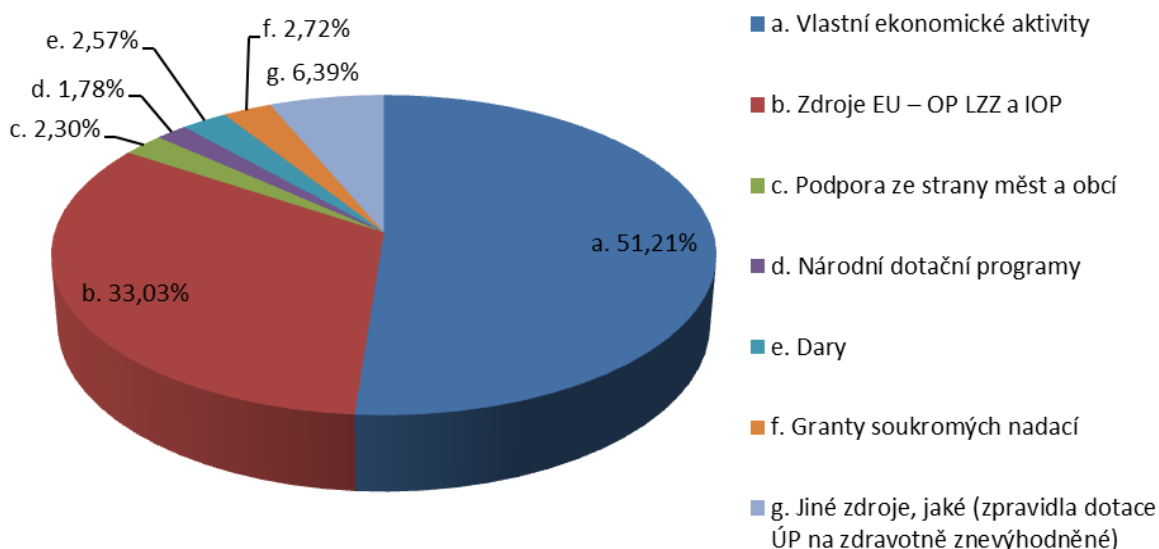

Vzorek 33 podniků. Bylo možné uvést i více odpovědí.

13. Jak velká část celkového příjmu vaší organizace pocházela v minulém roce z následujících zdrojů?

Výsledky této otázky ukazují, že hlavním zdrojem příjmů sociálních podniků jsou příjmy z vlastní činnosti s celkovými 51,2%. Druhým zásadním zdrojem jsou strukturální fondy Evropské unie – výzva č. 30 OP LZZ a výzvy č. 1 a 8 IOP - s celkovou hodnotou 33,0%. Posledním zdrojem příjmů nad 5% jsou zdroje v odpovědi „jiné“, které zastupují zpravidla příspěvky z úřadů práce na osoby se zdravotním postižením.

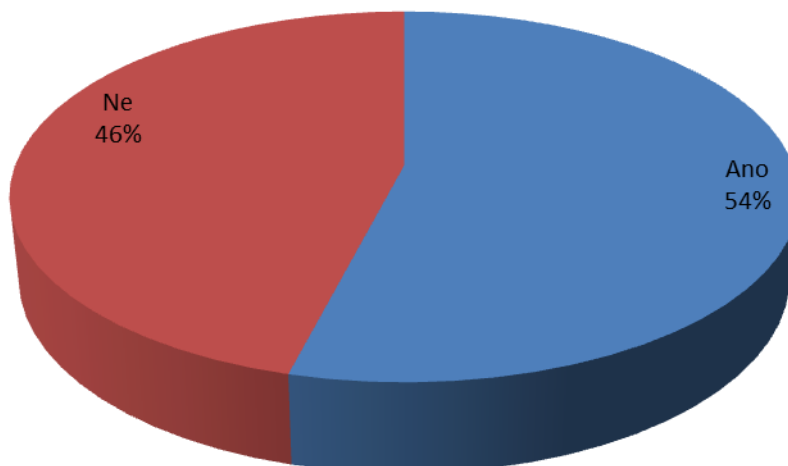
a. Vlastní ekonomické aktivity	51,2%
b. Zdroje EU – OP LZZ a IOP	33,0%
c. Podpora ze strany měst a obcí	2,3%
d. Národní dotační programy	1,8%
e. Dary	2,6%
f. Granty soukromých nadací	2,7%
g. Jiné zdroje, jaké (zpravidla dotace ÚP osoby se zdravotním postižením)	6,4%

14. Dosáhl už váš sociální podnik bodu zvratu¹?

Bodu zvratu již dosáhlo 54,0% podniků. Z 54 podniků, které už bodu zvratu dosáhly, 19 splatilo i počáteční investice. Je však třeba brát v potaz, že polovina těch, které odpověděly záporně (tedy 24 podniků), zahájila činnost až v roce 2012.

Ano	54	54,0%
Ne	46	46,0%

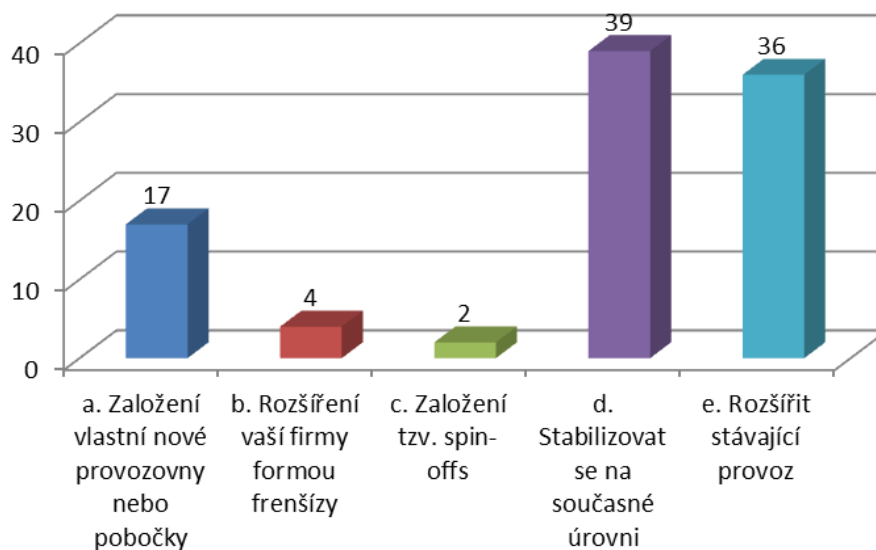
Z 54 podniků, které už bodu zvratu dosáhly, 19 splatilo i počáteční investice.

¹ Bod zvratu je stav, kde roční náklady a výnosy jsou v rovnováze. (Prodáváte dostatečný počet jednotek, abyste pokryli svoje fixní a variabilní náklady.)

15. Plánují podniky rozšiřování? A pokud ano, jaké?

Z odpovědí vyšlo najevo, že 40,6% podniků rozšiřování neplánuje a je pro ně důležitější stabilizovat se na současné úrovni. Druhou nejčtenější variantou je s 37,5% rozšíření současného provozu. Poslední důležitou formou plánovaného rozšiřování je založení nové provozovny či pobočky, s níž počítá 17,7% podniků. Pokud sečteme všechny možné druhy rozšiřování sociálních podniků, téměř 2/3 jich plánuje nějakou formu rozvoje své činnosti.

	počet	Procento z podniků
a. Založení vlastní nové provozovny nebo pobočky	17	17,7%
b. Rozšíření vaší firmy formou frenšízy	4	4,2%
c. Založení tzv. spin-offs	2	2,0%
d. Stabilizovat se na současné úrovni	39	40,6%
e. Rozšířit stávající provoz	36	37,5%

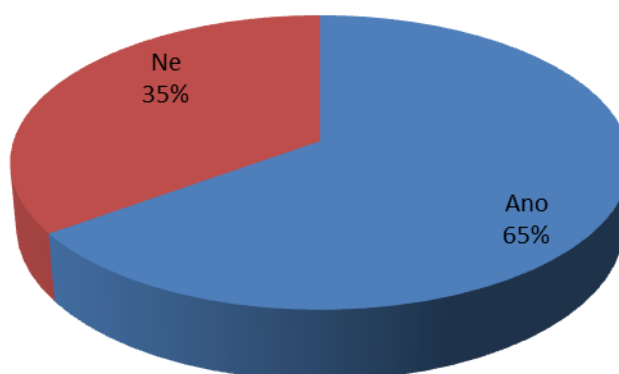

Vzorek 96 podniků. Bylo možné vybrat více odpovědí najednou.

16. Potřebujete k vedení vašich podnikatelských aktivit získat další finanční zdroje?

Z této otázky vyšlo najevo, že téměř 2/3 podniků by potřebovaly další finanční zdroje. Z těchto 65 kladných odpovědí jsme se nadále ptali na preferovanou formu dalšího financování. Nejvíce odpovědí, tedy 35,4%, získala možnost „jiné“, která obsahovala zpravidla dary, dotace či jiné nevratné zdroje. Druhou preferovanou variantou je s 20% získávání úvěrových prostředků na střednědobé financování. Třetí jsou s 18,5% úvěrové prostředky na dlouhodobé financování. Dále 13,8% podniků uvedlo, že preferují úvěry na krátkodobé financování a zbytek, tedy 12,3% respondentů by preferovalo kapitálový vklad investora.

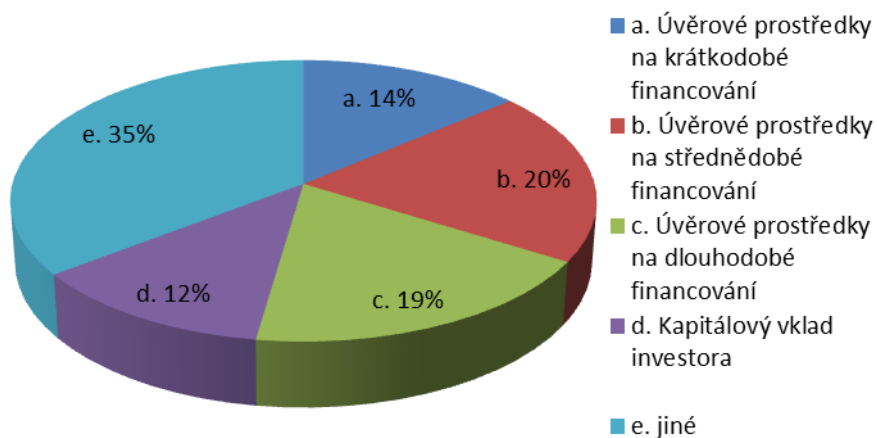
Ano	65	65,0%
Ne	35	35,0%

Kladně odpovídající pak preferují tyto formy financování:

a. Úvěrové prostředky na krátkodobé financování	9	13,8%
b. Úvěrové prostředky na střednědobé financování	13	20,0%
c. Úvěrové prostředky na dlouhodobé financování	12	18,5%
d. Kapitálový vklad investora	8	12,3%
e. jiné	23	35,4%

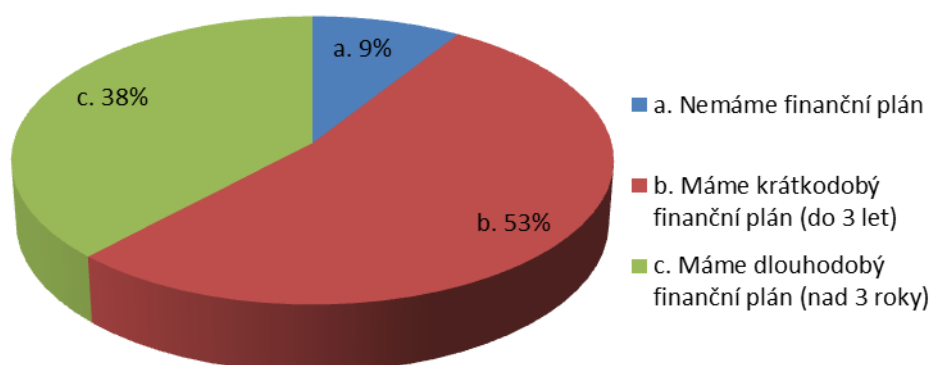

Bylo možné si vybrat i více druhů financování.

17. Na jak dlouhý časový horizont máte vypracovaný finanční plán?

Nejvíce sociálních podniků odpovědělo, že má krátkodobý finanční plán. Takto odpovědělo 53,0% všech dotázaných sociálních podniků. 38,0% má dlouhodobý finanční plán a zbylých 9,0% finanční plán vypracovaný nemá. Je však nutno poznamenat, že podniky bez finančního plánu teprve vznikají a fungující podnik bez plánu byl pouze jeden.

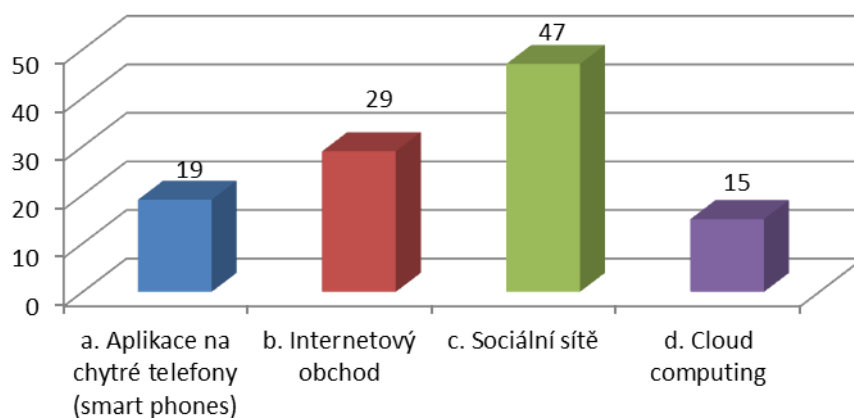
a. Nemáme finanční plán	9	9,0%
b. Máme krátkodobý finanční plán (do 3 let)	53	53,0%
c. Máme dlouhodobý finanční plán (nad 3 roky)	38	38,0%

18. Využíváte ve své práci některé z níže uvedených moderních technologií?

Nejvyužívanější moderní technologií z dotazovaných variant jsou se 47,0% sociální sítě. 29,0% využívá internetový obchod, 19,0% pracuje s aplikacemi na chytré telefony (smart phones) a 15,0% používá cloud computing. 42 sociálních podniků neuvvedlo, že využívá moderní technologie.

a. Aplikace na chytré telefony (smart phones)	19
b. Internetový obchod	29
c. Sociální sítě (Facebook, Twitter...)	47
d. Cloud computing	15

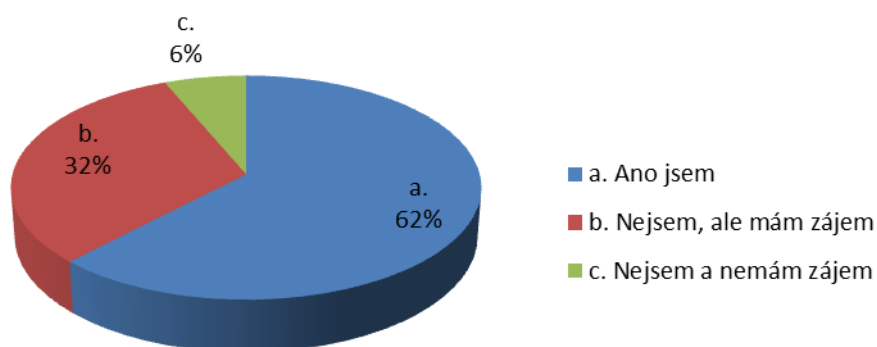
Bylo možné zvolit více možností odpovědí.

19. Jste členem TESSEA? (Pokud ne, máte o členství zájem?)

V této otázce jsme zjišťovali, jestli se podniky chtějí stát členy Tematické sítě pro sociální ekonomiku TESSEA. Ta je názorovou platformou sdružující jednotlivce, podnikatele, nestátní neziskové organizace, vysoké školy a další instituce, které spojuje společný zájem – prosazovat sociální ekonomiku a sociální podnikání do povědomí laické i odborné veřejnosti. Také podporuje vznik nástrojů a infrastruktury pro rozvoj sociální ekonomiky.

Většina, tedy 59 podniků, již členy sítě bylo. Ze zbylých 36, které na otázku odpověděly, se 30 do sítě přihlásilo a pouze 6 nemělo zájem. Připočítáme-li 5 podniků, které na otázku neodpověděly, je členy TESSEA 89% všech dotazovaných sociálních podniků.

a. Ano jsem	59	62,1%
b. Nejsem, ale mám zájem	30	31,6%
c. Nejsem a nemám zájem	6	6,3%

Vzorek byl 95 podniků.

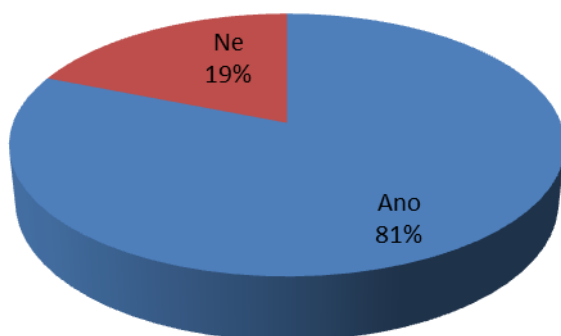
20. Měl/a byste zájem být v Klubu sociálních podnikatelů?

Klub sociálních podnikatelů je nezávislá, volná a otevřená platforma pro všechny skutečné sociální podnikatele sdružující vedoucí pracovníky sociálních podniků. Nabízí nezávazná setkání s lidmi obdobné nátury a s podobnými zájmy a problémy. Je zde možnost setkat se se zajímavými hosty, popovídat si a diskutovat, ale také lobovat za společnou myšlenku.

V době dotazníkového šetření klub teprve vznikl a aktivní činnost se datuje od 27.11.2012, kdy proběhlo první setkání členů.

Z dotazníku vyplynulo, že zájem být v Klubu vyslovilo 81,1% z dotazovaných vedoucích pracovníků.

Ano	77	81,1%
Ne	18	19,9%

Shrnutí

P3 – People, Planet, Profit o.p.s. ve spolupráci s Nadací ProVida uskutečnila anketu za účelem ověření dat a získání informací o situaci sociálních podniků v ČR. Dotazníkové šetření bylo uskutečněno telefonicky prostřednictvím řízených rozhovorů v období mezi říjnem 2012 a lednem 2013. Jednalo se o celoplošné šetření, tj. byly dotazované všechny sociální podniky, které se podařilo dohledat z existujících zdrojů. Bylo provedeno 100 rozhovorů s vedoucími sociálních podniků pracujících na území ČR. Nedílnou součástí šetření bylo získání dat pro adresář sociálních podniků, který je k dispozici na www.ceske-socialni-podnikani.cz.

Výrazná většina sociálních podniků se hlásí k principům sociálního podniku a je přesvědčena, že je všechny splňuje. Nejvíce je sociálních podniků (dále SP) v Praze, tj. 22, na druhém místě se umístil Moravskoslezský kraj s 12 SP, třetím v pořadí pak byl Ústecký kraj s 11 SP. Nejvíce dotazovaných, tedy 24, podniká v oblasti pohostinství a ubytování. V těsném závěsu se s 22 odpověďmi nachází zahradnické služby, úprava zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce. Posledním položkou z dominantní trojice kategorií je potravinářská výroba a prodej s 21 záznamy. Nejvíce SP tedy podniká v oblasti služeb, mezi nimiž vedou služby spojené s jídlem. Podniky začaly narůstat skokově od roku 2008 v souvislosti se začátkem dotační podpory z výzvy č. 30 Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a výzvy č. 1 Integrovaného operačního programu; od té doby jejich počet stabilně roste.

Dominantní právní formou je společnost s ručením omezeným, kterou má 45 podniků, na druhém místě s 24 hlasy obecně prospěšná společnost jako třetí je občanské sdružení s 16 odpověďmi. Je zajímavé, že družstev, které jsou ve světě velmi častou právní formou sociálních podniků, se hlásí k sociálnímu podnikání jen 5. Celkově tedy převažuje typ obchodní společnosti nad neziskovou právní formou.

Tři čtvrtiny dotazovaných podniků aktivně spolupracují s jinými sociálními nebo komerčními firmami. Co se týče mezinárodní spolupráce, 2/5 podniků se inspiruje pro zlepšení kvality služeb a výrobků v zahraničí, a to především v západní Evropě, a 3/4 podniků mezinárodní spolupráci nevyhledává.

Šetření prokázalo, že nejčastějším impulzem ke vzniku sociálních podniků bývá motivace ze sociální oblasti. 9 z 10 podniků se angažuje v oblasti rovných příležitostí, tj. zaměstnávají znevýhodněné osoby na trhu práce. V oblasti rozvoje místního společenství a v sociální oblasti působí 69,0% dotázaných. Téměř dvě pětiny podniků se zabývá životním prostředím a ekologií a stejný počet jich působí v kulturní oblasti. Co se týče zaměstnávání znevýhodněných osob, nejčastěji zaměstnávanou cílovou skupinou jsou u 72,0% podniků osoby se zdravotním postižením, po nich následují s 19,0% dlouhodobě nezaměstnaní a na třetím místě je s 10,0% mládež ohrožená sociálně patologickými jevy a etnické menšiny (zpravidla Romové).

Sociální podniky zaměstnávají v průměru 14,7 zaměstnanců, z toho 10,3 znevýhodněných. Zaměstnanci bez znevýhodnění většinou pracují na plný a zaměstnanci se znevýhodněním na částečný úvazek. 12,9% podniků pracuje s dobrovolníky, kteří průměrně odpracují 27 hodin týdně.

Průměrný roční obrat podniků v posledních 3 letech činil 3 605 930 Kč. Téměř polovina z těch, co odpovědělo, se nachází mezi 1 a 5 miliony korun, téměř 30% jich má obrat pod 1 milion korun. Potěšující zprávou je, že největší část podniků je poslední 3 roky v zisku, do vykazovaných zisků ale podniky započítávaly i dotace. V letech 2009 až 2011 rostl počet podniků se ziskem, což je dáno tím, že docházelo k celkovému nárůstu počtu sociálních podniků. Pokud se sociální podniky dostanou do ztráty, v 71,4% případů ji vykrývají z vlastních prostředků firmy. Druhým nejčastějším řešením je s 11,4% úvěr z jiného (tedy nebankovního) zdroje.

Hlavním zdrojem příjmů sociálních podniků jsou příjmy z vlastní činnosti s celkovými 51,2%. Druhým zásadním zdrojem jsou strukturální fondy Evropské unie – výzva č. 30 OP LZZ a výzvy č. 1 a 8 IOP - s celkovou hodnotou 33,0%. Posledním zdrojem příjmů nad 5% jsou zdroje v odpovědi „jiné“, které zastupují zpravidla příspěvky z úřadů práce na osoby se zdravotním postižením. Bodu zvratu již dosáhlo 54,0% podniků. Z 54 podniků, které už bodu zvratu dosáhly, 19 splatilo i počáteční investice. Je však třeba brát v potaz, že polovina těch, které odpověděly záporně (tedy 24 podniků), zahájila činnost až v roce 2012.

Co se týče plánů do budoucna, 40,6% podniků neplánuje rozšiřování a je pro ně důležitější stabilizovat se na současné úrovni. O něco méně, tj. 37,5% jich plánuje rozšíření současného provozu. O založení nové provozovny či pobočky uvažuje 17,7% podniků. Pokud sečteme všechny možné druhy rozšiřování sociálních podniků (včetně frenšizy a spin-off), téměř 2/3 jich plánuje nějakou formu rozvoje své činnosti.

2/3 podniků by potřebovaly další finanční zdroje, přičemž preferovanou formou dalšího financování jsou dary, dotace či jiné nevratné zdroje. Po nich následuje s 20% získávání úvěrových prostředků na střednědobé financování, v závěsu za tím s 18,5% úvěrové prostředky na dlouhodobé financování. Úvěry na krátkodobé financování by uvítalo 13,8% podniků a 12,3% respondentů by preferovalo kapitálový vklad investora.

Co se týče finančního plánování, 53,0% sociálních podniků má krátkodobý finanční plán, 38,0% dlouhodobý finanční plán a zbylých 9,0% finanční plán vypracovaný nemá.

Sociální podniky byly také dotazované na využívání moderních technologií. Nejvíce jsou se 47,0% využívané sociální sítě, 29,0% využívá internetový obchod, 19,0% pracuje s aplikacemi na chytré telefony (smart phones) a 15,0% používá cloud computing. 42 sociálních podniků nevedlo, že využívá moderní technologie.

Pro realizátora šetření, který zároveň koordinuje činnost Tematické sítě pro sociální ekonomiku TESSEA, je potěšující, že mají zájem o členství. Většina, tedy 59 podniků, již byla členy sítě a 30 se jich do ní přihlásilo v průběhu šetření. Členy TESSEA je tedy 89% všech dotazovaných sociálních podniků. Co se týče Klubu sociálních podnikatelů, o jeho činnost má zájem 81,1% z dotazovaných vedoucích pracovníků.

Závěr

V našem unikátním a rozsáhlém dotazníkovém šetření se podařilo zachytit 100 sociálních podniků a ze získaných dat vytvořit první adresář sociálních podniků v ČR s tříděním podle oboru činnosti, místa podnikání, společenské prospěšnosti a cílové skupiny, která je v podniku zaměstnána. Nejvíce sociálních podniků je aktivních v oblasti služeb, a i když mívají různou právní formu, převažuje typ obchodní společnosti. Hlavním důvodem jejich vzniku je sociální motivace. Převážná většina, tj. 90% jich zaměstnává znevýhodněné osoby, mezi nimiž převažují zdravotně postižení. Jedná se o malé podniky, které zaměstnávají průměrně necelých 15 zaměstnanců, z toho 10 znevýhodněných, a mají roční obrát přes 3,6 milionu korun. Více než polovina jejich příjmů pochází z vlastní činnosti. Téměř 2/3 sociálních podniků plánuje svůj rozvoj, potřebují na něj ale získat finanční zdroje. Na základě výsledků provedeného šetření můžeme říci, že v ČR existuje svébytný sektor sociálního podnikání, který stále narůstá a s nímž je třeba začít počítat.

